

Arkivsaksnr.:
2023/6376

Dokumentdato:
08.10.2024

Styre:
Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Styresak:
68/24

Møtedato:
22.10.2024

Økonomisk plan

Henvisning til bakgrunnsdokumenter:

- Fakultetsstyresak [79/23](#) (Budsjett 2024)
- Fakultetsstyresak [34/24](#) (Status økonomisk situasjon og plan for oppfølging)
- Fakultetsstyresak [40/24](#) (Oppfølging av den økonomiske situasjonen ved SV-fakultetet)
- Fakultetsstyresak [47/24](#) (Oppfølging av den økonomiske situasjonen ved SV-fakultetet, august 2024)

Bakgrunn

Tidligere fakultetsstyresaker, som sak 34/2024, sak 40/2024 og sak 47/2024, har understreket viktigheten av langsiktig økonomisk planlegging og behovet for å gjenopprette en balansert fakultetsøkonomi. Denne saken bygger videre på hovedprinsippene i disse sakene, og legger frem en modell for en overordnet økonomisk plan med mål om å sikre at fakultetets drift er i balanse innen utgangen av 2026 og at gjelden til UiB deretter nedbetales gradvis fram til 2032. Lengden på nedbetalingen av gjeld vil bli diskutert med UiB sentralt når fakultetet kan vise at vi oppnår balanse i driften.

Plan for oppfølging av fakultetets økonomi

På grunn av den tilspissede økonomiske situasjonen har oppfølging av fakultetets økonomi hatt en høy prioritet i 2024. Det er arbeidet målrettet med tiltak for innsparinger gjennom vurdering av eksisterende forpliktelser, anbefalinger fra Tiltaksgruppen, og med tett involvering og informering av Fakultetsstyret. Fakultetet vil videreføre den målrettede økonomistyringen de neste årene, og vil legge vekt på følgende:

- **Budsjettdisiplin og kostnadskontroll:** Tett oppfølging av kostnader for å sikre at fakultetet og enheter opererer innenfor vedtatte økonomiske rammer.
- **Reduksjon av kostnader:** Fakultetet vil i de fremtidige budsjettprosessene tilpasse forbruket til antatt strammere rammer i UH-sektoren framover.
- **Effektiv ressursbruk:** Prioritere administrative ressurser gjennom blant annet nullbasebudsjettering og effektivisere arealbruken.
- **Sikre fakultetets inntekter:** Arbeid for å opprettholde og øke inntekter knyttet til studiefeltet er viktig for å sikre fakultetets økonomi og vil følges tett de neste årene. Det vil også legges vekt på å sikre nye inntektskilder, hovedsakelig knyttet til BOA og EVU.

- **Regelmessig justering:** Planen vil regelmessig revideres og optimaliseres i lys av erfaringer og endringer.

Økonomisk plan

Som ledd i en målrettet økonomistyring har fakultetet utarbeidet en plan for kostnadsreduksjoner og ansettelser de kommende årene. Den overordnede ambisjonen med planen er å beregne hvor raskt fakultetets drift kan komme i balanse, og hvordan vi kan nedbetale opparbeidet gjeld de kommende årene.

Den økonomiske planen er basert på en modell for framskrivning av kostnader og inntekter, og beregner kostnadsreduksjoner som på sikt vil skape et handlingsrom. Forslag til kostnadsreduksjonene for 2025 vil presenteres for fakultetsstyret i budsjettsaken i desember, og vil i hovedsak inkludere innsparinger på følgende kategorier:

1. Innsparinger ved at ingen utgående stillinger erstattes i 2025.
2. Innsparinger knyttet til reduksjon i antall rekrutteringsstillinger til måltallet.
3. Ytterligere innsparingstiltak knyttet til driftsmidler, fellesfunksjoner og strategiske satsninger.

Forutsetninger for modellen

Inntekter: Modellen for fakultetets inntekter tar utgangspunkt i fakultetets budsjettinnspill 2025 og langtidsbudsjett 2026-2028, med framskrivninger frem mot 2032. I langtidsbudsjettet er det lagt inn nye finansieringskategorier, en moderat økning i studiepoengsproduksjon, forventet dr.grads produksjon, forventet BOA-aktivitet. For BOA-aktivitet forventer vi vekst i 2025, deretter en nedgang i 2026 og 2027, før vi får en moderat vekst fra 2028 og utover.

Kostnader: I framskrivingen av fakultetets kostnader er det i utgangspunktet lagt inn en videreføring av dagens lønnsbudsjett uten å ta hensyn til avganger. Det er også lagt inn en årlig husleieøkning på 6%. Med denne framskrivingen av inntekter og kostnader ligger fakultetet an til et årlig overforbruk i størrelsesorden 61-69 millioner kroner. Vi må derfor planlegge for betydelige kostnadskutt de kommende årene, samtidig som vi i størst mulig grad må ivareta kjerneaktiviteten, og dermed også inntektene våre.

Fakultetets største kostnadspost er lønn, og det mest virkningsfulle innsparingstiltaket er derfor å redusere antall stillinger på fakultetet. UiB har en tydelig og uttalt politikk om at det ikke skal åpnes for oppsigelser, og reduksjon i stillinger vil derfor måtte skje ved avganger. I tillegg til planlagte avganger knyttet til pensjonsalder, estimerer vi også et visst antall ytterligere avganger pr år, totalt omtales disse avgangene i det følgende som *forventede* avganger.

Tabell 1: Modell for økonomisk plan 2025-2032

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
KD Inntekter (langtidsbudsjett + fremskr)	382 000	397 000	412 000	426 000	439 000	458 000	475 000	494 000
Kostnader (fremskrevet)	444 000	460 000	477 000	491 000	508 000	525 000	539 000	556 000
Innsparinger forventede avganger	33 000	54 000	60 000	70 000	82 000	102 000	106 000	110 000
Årsresultat	-29 000	-9 000	-5 000	5 000	13 000	35 000	42 000	48 000
Ytterligere innsparinger	21 000	21 000	20 000	17 000	14 000	8 500	8 000	8 000
Kostnader reansettelser	0	6 600	13 000	20 000	27 000	35 000	36 000	37 000
Nytt årsresultat	-8 000	5 400	2 000	2 000	0	8 500	14 000	19 000
Akkumulert balanse	-50 600	-45 200	-43 200	-41 200	-41 200	-32 700	-18 700	300

Modellen (Tabell 1) viser utvikling av fakultetets KD-inntekter, og kostnadsframskrivninger basert på 2024 nivå. Det er også lagt inn årlige innsparinger knyttet til forventede avganger. Forventede avganger inkluderer avganger i gruppe A, B og C. Antall stillinger som går ut er omfattende, og beskrives nærmere under punktet *Nedtrekk stillinger*. For 2025 utgjør forventede innsparinger her om lag 33 millioner kr. Årsresultat viser inntekter minus kostnader. Siden fakultetet ønsker å komme i driftsbalanse, og ha mulighet for å reansette så fort som mulig, er det også lagt inn en årlig post med *Ytterligere innsparinger*. Hva som ligger i denne, er beskrevet under punktet *Ytterligere innsparinger*.

Modellen viser at vi vil kunne ha et positivt årsresultat i 2026, og at vi kan ansette i både faste stillinger og rekrutteringsstillinger fra samme år. Kostnader for dette er lagt inn i modellen. Modellen viser også en positiv akkumulert balanse i 2032, noe som betyr at fakultetet da har nedbetalt gjelden sin til UiB.

Modellen vil oppdateres når vi har fått tildelingsbrev fra UiB sentralt i november.

Ytterligere innsparinger

I tillegg til innsparinger knyttet til forventede avganger er det i modellen lagt inn en post med *Ytterligere innsparinger*. Dette er innsparinger i forhold til 2024, og er hovedsakelig knyttet til tre poster i fakultetets driftsbudsjett: *Strategiske midler*, *Fellesfunksjoner* og *Drift instituttene*. Både Tiltaksgruppen og fakultetssekretariatet har kommet med forslag til reduksjon av *Strategiske midler* og *Fellesfunksjoner* for 2025. Dette vil presenteres i budsjettsaken i desember. Plan for innsparinger for de ulike budsjettpostene er vist i tabell 2. Kategorien *Annet* inkluderer innsparinger som i dag ikke er kjent, men som vi forventer å få til ved videre gjennomgang av forpliktelser.

Tabell 2 Muligheter for ytterligere innsparinger knyttet til driftsbudsjettet

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
<i>Strategiske midler</i>	7 000	10 000	8 500	8 000	8 000	4 500	4 000	4 000
<i>Fellesfunksjoner</i>	4 500	4 000	3 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
<i>Drift instituttene</i>	7 000	5 000	5 000	5 000	2 000	0	0	0
<i>Annet</i>	2 500	2 000	3 500	0	0	0	0	0
Ytterligere innsparinger	21 000	21 000	20 000	17 000	14 000	8 500	8 000	8 000

Nedtrekk stillinger

Forventede avganger i faste vitenskapelig og administrative stillinger uten gjeninsetninger vil frem til 2030 gi en reduksjon på nesten 60 årsverk i forhold til 2024 nivå. Tabell 3 viser hvordan dette nedtrekket fordeler seg på stillingskategori, og år. For stillinger der vi ikke kjenner sluttdato (estimerte avganger) har vi lagt inn helårsvirkning på nedtrekket.

Tabell 3 Reduksjon i årsverk som følge av forventede avganger, gruppe A og C

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Admin kjente avganger	2,40	8,9	7,5	7,5	7,5	8,0	8,5
Admin estimerte avganger (3 per år)	0	3,0	6,0	9,0	12,0	15,0	18,0
Reduksjon admin årsverk	2,40	11,9	13,52	16,52	19,52	23,0	26,52
Vitenskapelige kjente avganger	3,9	9,8	13,3	16,8	20,3	24,6	32,9
Vitenskapelige estimerte avganger (1-2 per år)		1,0	3,0	5,0	6,0	8,0	9,0
Forpliktelser som ligger inne i lønnsbudsjetten		2,0	5,0	6,0	7,5	8,5	9,0
Reduksjon faste vit årsverk	3,9	8,8	11,3	15,8	18,8	24,1	32,9
Reduksjon årsverk - gruppe A og C	6,25	20,70	24,85	32,27	38,35	47,07	59,40

Administrative stillinger:

Gjennomsnittsalder i administrasjonen er relativt lav, og det er derfor få kjente avganger i denne gruppen de neste årene. Men turnover i disse stillingene er relativt høy, og erfaringsmessig har vi 3 ikke-planlagte avganger årlig.

Vitenskapelige stillinger:

Fakultetet har et stort antall pensjonister de kommende årene. Vi har lagt til grunn en pensjonsalder på 70 år. Dette vil justeres dersom noen går av før tiden, eller om pensjonsalder heves til 72 år. I tillegg er det lagt inn et erfaringsbasert estimat på 1,5 ikke-planlagte avganger i snitt årlig.

Rekrutteringsstillinger

Ved inngangen til 2024 hadde fakultetet 88 rekrutteringsstillinger på GB, noe som er 30 stillinger over måltallet på 58,3. Av disse stillingene var 71,4 finansiert av fakultetet, mens 12 var finansiert av instituttene/CET. En viktig del av innsparingsplanen er å ta dette ned til måltallet. Så langt i 2024 har dette hatt god effekt på økonomien, og vi er pr. oktober nede i 83 rek. stillinger. Innsparinger knyttet til stillingene som ligger over måltallet vil ha en varig effekt.

Plan for ansettelser- gruppe A og C

Modellen legger til grunn at det er handlingsrom for 6 ansettelser årlig gitt forutsetningene over. Dette inkluderer ansettelser i både faste vitenskapelige og administrative stillinger.

Innsparinger knyttet til ikke-planlagte avganger rammer miljøene ulikt, og til dels tilfeldig. Det vil i løpet av 2025 bli vurdert hvor det er størst behov for reansettelser. Ansettelser i vitenskapelige stillinger må sees i sammenheng med revidert rekrutteringsmodell for fakultetet. Noen av instituttene er allerede nå hardere rammet enn andre, og fakultetsledelsen ser for seg at den første reansettelsen gjøres på Sosiologisk institutt, som på grunn av en liten fast vitenskapelig stab og mange forventede avganger vil være spesielt sårbar de neste årene.

Fakultetet vil både i 2024, og i de kommende årene legge opp til et enda tettere samarbeid mellom instituttene knyttet til undervisning. Størstedel av fakultetets inntekter er knyttet til studiefeltet, derfor vil reduksjon i vitenskapelige stillinger direkte påvirke inntektene våre om vi ikke er godt forberedt. Her vil fakultetet i samråd med instituttene legge langsiktige planer for å opprettholde aktiviteten.

Dimensjonering av administrasjonen vil sees i sammenheng med det pågående arbeidet med nullbasebudsjettering som skal brukes til å prioritere administrative ressurser.

Tabell 4 Totalt nedtrekk av stillinger ved årlige reansettelser, gruppe A og C

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Reduksjon årsverk - gruppe A og C	6,25	20,70	24,85	32,27	38,35	47,07	59,40
Reansettelser ihht plan	0	0,0	6,0	12,0	18,0	24,0	30,0
Totalt nedtrekk årsverk	6,2	20,7	18,9	20,3	20,4	23,1	29,4

Gjennom 6 årlige reansettelser, totalt 30 stillinger vil vi halvere det totale nedtrekket av stillinger i gruppe A og C.

Plan for ansettelser- rekrutteringsstillinger

Vi har i prognosene for rekrutteringsstillinger lagt til grunn et mer moderat måltall for 2025 (56,3) enn det som ble lagt inn i budsjettinnspillet til UiB sentralt. På sikt har fakultetet ambisjoner om vekst i måltallet for rekrutteringsstillinger, og fra og med 2026 er det lagt inn et måltall på 62.

Tabell 5 Forventet utvikling i måltall og rekrutteringsstillinger på fakultetet uten nye tilsetninger

	2024	2025	2026	2027	2028
Måltall	58,3	56,3	62	62	62
Antall stillinger	88*	71,4**	51,4**	29**	5**
Ledige hjemler	-	0	10,6	33	57

* Inngangstall for 2024.

**Dette er årsgjennomsnitt pr oktober 2024. Det vil komme endringer som følge av forlengelser, og tallene er derfor mer usikre frem i tid

Tabell 5 viser at vi forventer å ligge 10,6 stillinger under måltallet, og dermed ha 10,6 ledige hjemler i 2026. Dette tallet inkluderer kun forlengelser som vi kjenner til pr oktober 2024, og vil kunne endre seg. Når vi tar høyde for forlengelser (permisjoner, sykemeldinger), er et moderat estimat at vi kan tilsette 6 nye rekrutteringsstillinger i 2026, og dette tallet vil øke de påfølgende årene.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret slutter seg til den økonomiske planen som fremlagt, og at den danner grunnlaget for budsjett for 2025. Videre anbefales det at planen revideres minimum to ganger årlig for å sikre at den forblir relevant og effektiv.

Jan Erik Askildsen
dekan

Kirstine Kolsrud
fakultetsdirektør